

Клайв Стейплз Льюїс

ХРОНІКИ НАРНІЇ

НЕБІЖ ЧАКЛУНА

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

Хроніки Нарнії

Клайв Льюїс
Небіж чаклуна

Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга»

1955

УДК 821.111
ББК 84.4ВЕЛ

Льюис К. С.

Небіж чаклуна / К. С. Льюис — Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга», 1955 — (Хроніки Нарнії)

ISBN 978-0-00-726943-3

Відчинивши одного разу таємничі дверцята до кімнати дядька Ендру, який виявився, ні більш ні менш, справжнім чаклуном, Діґорі та Поллі мимоволі опинилися в іншому загадковому світі, де стали свідками виникнення чарівної країни Нарнії. Але що станеться, коли недосвідчені юні мандрівники випадково зламають чари, накладені на Білу Відьму, та приведуть в цей новонароджений світ зло? Це дуже важлива історія. Вона пояснить юним читачам, з чого все почалося і як пов'язалися між нашим світом та світом Нарнії всі теперішні та майбутні події.

УДК 821.111
ББК 84.4ВЕЛ

ISBN 978-0-00-726943-3

© Льюис К. С., 1955
© Книжный Клуб «Клуб Семейного
Досуга», 1955

Содержание

Небіж чаклуна	5
Розділ 1	6
Розділ 2	12
Розділ 3	17
Розділ 4	22
Конец ознакомительного фрагмента.	25

Клайв Стейплз Льюїс Хроніки Нарнії

Небіж чаклуна

Присвячується родині Кілмерів

Розділ 1

Не ті двері

Це історія про те, що сталося дуже давно, ще коли ваш дідусь був дитиною. Вона дуже важлива, бо розповідає про те, як люди з нашого світу почали відвідувати країну Нарнія, а люди з їхнього світу – навідувати нас.

У ті дні містер Шерлок Холмс ще жив на Бейкер-стрит, а Бастаблі¹ шукали скарб на Левішем-роуд. У ті дні, якщо ти був хлопцем, то мусив щодня вдягати жорсткий ітонський комір, а школи зазвичай були бруднішими, ніж тепер. Але їжа була смачнішою; а щодо цукерок, то не стану розповідати вам, якими дешевими й смачними вони були, бо така оповідь лише марно наповнить ваш рот слиною. І в ті дні в Лондоні жила дівчинка на ім'я Поллі Пламер.

Вона жила в одному з будинків, які утворювали довгий ряд і сполучалися між собою. Одного ранку вона вийшла прогулятися у внутрішній сад, коли якийсь хлопець видерся на мур, що відокремлював їхній сад від сусіднього й подивився на неї. Поллі дуже здивувалася, бо дотепер у тому будинку дітей не було, а жили там тільки містер Кеттерлі й міс Кеттерлі, брат і сестра, старий парубок і стара діва. Тому вона подивилася на незнайомого хлопця з великою цікавістю. Його обличчя було дуже замурзане. Навряд чи воно було б бруднішим, якби він спочатку вимазав свої руки землею, а тоді заплакав і витер сльози долонями. Власне кажучи, приблизно це він і зробив.

– Привіт, – сказала Поллі.

– Привіт, – озвався хлопець. – Як тебе звуть?

– Поллі, – повідомила йому Поллі. – А тебе?

– Дігорі, – сказав хлопець.

– Яке кумедне ім'я, – здивувалася Поллі.

– Воно й наполовину не таке кумедне, як Поллі, – не погодився з нею хлопець.

– Ні, воно таки дуже смішне, – сказала Поллі.

– Ні, воно не смішне й не кумедне, – наполягав на своєму незнайомий хлопець.

– Хай там як, а я принаймні вмиваю своє обличчя, – сказала Поллі. – Тобі теж треба вмити своє; а надто після того... – І вона замовкла. Вона вже почала казати: «а надто після того, як ти плакав», але подумала, що це було б нечемно.

– Я й справді плакав, – сказав Дігорі доволі гучно, як хлопець, що почувається надто нещасним і йому байдуже, знає хтось чи не знає, що він плакав. – І ти плакала б, – провадив він, – якби все життя жила в чудовій країні, мала поні й річку в глибині саду, а потім тебе закинули в брудку яму, таку, як ця.

– Лондон – не яма, – обурено відказала Поллі.

Але хлопець почував себе надто скривдженим, щоб звернути увагу на її слова, й говорив далі:

– І якби твій батько був далеко в Індії, а тебе примусили жити з тіткою й божевільним дядьком (кому це сподобалося б?). А жити мені з ними доводиться тому, що вони доглядають мою матір, а моя мати хвора і скоро... скоро вона помре.

І його обличчя жалібно скривилося – так кривиться той, хто намагається утриматися від сліз.

¹ Бастаблі – герої популярної на час написання «Хронік Нарнії» дитячої повісті «Історія шукачів скарбів», Едіт Несбіт (1858–1924).

– Я не знала. Пробач мені, – смиренно сказала Поллі. А тоді, оскільки вона не знала, що їй сказати і як повернути думки Дігорі до веселіших міркувань, дівчинка запитала: – А що, містер Кеттерлі справді божевільний?

– Або він божевільний, або тут існує якась таємниця, – відповів їй Дігорі. – Він має кабінет на верхньому поверсі, й тітка Летті забороняє мені підійматися на той поверх. Це вже здається підозрілим. Але є ще одна річ. Коли він намагається щось сказати мені, як ми сідаємо за стіл обідати або вечеряти, – до неї він ніколи не озивається – вона завжди уриває його. Вона каже: «Не мороч голову хлопцеві, Ендру» або «Я переконана, Дігорі не хоче знати про це», або ще «Дігорі, чи не пішов би ти погратися в сад?»

– А що він хоче тобі сказати?

– Я не знаю. Йому ніколи не вдається закінчити фразу. Але й це ще не все. Якось увечері (власне, це сталося минулого вечора, коли я проминав сходи в мансарду, а я не намагаюся обминати їх надто далеко), я переконаний, що почув зойк.

– Може, він утримує там свою божевільну дружину?

– Атож, я про це подумав.

– А може, він фальшивомонетник?

– А може, він був піратом, як чоловік, про якого розповідається на початку «Острова скарбів», і переховується від своїх давніх товаришів із плавання.

– Як цікаво! – сказала Поллі. – Я й не думала, що у твоєму домі живуть такі люди.

– Можливо, тобі вони й здаються цікавими, – сказав Дігорі. – Але тобі не сподобалося б там ночувати. Чи було б тобі цікаво не спати й дослухатися до кроків дядька Ендру, який скрадається по коридору до твоєї кімнати? І в нього такі жахливі очі.

Ось так Поллі й Дігорі познайомилися. А що літні вакації лише почалися і ніхто з них того року не їхав до моря, то вони зустрічалися майже щодня.

Їхні пригоди почалися, либонь, тому, що те літо було одним із найвологіших і найхолодніших за останні кілька років. Через це вони часто залишалися вдома і робили, так би мовити, дослідження за зачиненими дверима. Можна тільки подивуватися, як багато відкриттів чекає на вас, коли ви блукаєте з недогарком свічки у великому будинку або в кількох будинках. Поллі давно відкрила, що коли відчинити невеличкі двері в кімнатку на горищі

її будинку, то можна побачити цистерну й темний простір за нею, у який потрапиш, обережно перелізши через усі перешкоди. Темний простір був схожий на довгий тунель із цегляною стіною з одного боку й нахиленим дахом – з другого. У даху були невеличкі просвіти між шиферними плитами. У тому тунелі не було підлоги – треба переступати з балки на балку, а між ними лише тиньк. Якщо ступити на нього, то можна провалитися крізь стелю нижньої кімнати. Поллі використала невеличку частину тунелю як печеру контрабандистів. Вона принесла нагору шматки старої упаковки й сидіння з поламаних кухонних стільців – всякі такі речі й примостила їх від балки до балки, облаштувавши шматок підлоги. Тут вона зберігала свій гаманець, наповнений різними скарбами, й оповідку, яку вона писала, і кілька яблук. Тут вона нерідко спокійно випивала пляшку імбирного лимонаду – і саме порожні пляшки створювали враження печери контрабандистів.

Дігорі сподобалася печера контрабандистів (Поллі не дозволила йому прочитати її оповідку), але його більше цікавили дослідження.

– Скажи-но мені, – запитав він, – чи далеко тягнеться цей тунель? Тобто чи закінчується він там, де закінчується ваш будинок?

– Ні, – сказала Поллі. – Його стіни не виходять на дах. Він тягнеться далі. Я не знаю, на яку відстань.

– Тоді ми можемо пройти над усім рядом будинків.

– Авжеж, можемо, – сказала Поллі. – І це ще не все!

– Як не все?

– Ми можемо проникнути в інші будинки.

– Тоді нас приймуть за злодіїв! Ні, краще не треба!

– Не будь таким збіса розумним. Я думала про той будинок, який стоїть поруч із вашим.

– А що з тим будинком?

– Він порожній. Тато каже, він порожній відтоді, як ми тут оселилися.

– Тоді, я думаю, ми повинні туди зазирнути, – погодився з нею Дігорі.

Він був дуже збуджений, але не виказував цього, коли говорив. Бо, звичайно, він обмірковував, як і ви б обмірковували, усі причини, з яких будинок міг так довго залишатися порожнім. Як і Поллі. Ніхто з них не промовив слів «населений привидами». Але обоє відчували: якщо вже вони щось задумали, то було б слабкістю не здійснити це.

– Ходімо спробуємо тепер? – запропонував Дігорі.

– Ходімо, – погодилася Поллі.

– Ми не підемо, якщо тобі не дуже хочеться, – сказав Дігорі.

– Мені хочеться, якщо хочеться тобі, – сказала вона.

– А як ми довідаємося, що перебуваємо над тим будинком?

Вони вийшли в мансарду й вирішити перетнути її, ступаючи по балках. Це дасть їм уявлення про те, скільки балок нависає над кімнатою. Потім вони пройдуть приблизно ще чотири такі відстані між двома мансардами в домі Поллі й перейдуть через стільки балок над дівочою спальнею, скільки їх є в мансарді. Це допоможе їм визначити довжину будинку. Коли вони пройдуть цю відстань двічі, вони опиняться в мансарді порожнього будинку.

– Але я не думаю, що він справді порожній, – сказав Дігорі.

– А що ти думаєш?

– Я думаю, там хтось живе таємно, виходячи з дому лише вночі, із затемненим ліхтарем. Ми, либонь, натрапимо на банду відчайдушних злочинців і дістанемо винагороду. Безглуздо припускати, що будинок стояв порожній протягом стількох років, якщо тут не існує якоїсь таємниці.

– Мій тато вважає, що будинок осушують, – сказала Поллі.

– Пусте! Люди дорослі завжди мають нецікаві пояснення, – сказав Дігорі.

Тепер, коли вони розмовляли при денному світлі в мансарді, а не при світлі свічки в печері контрабандистів, їм здавалося менш імовірним, що в порожньому будинку гуляють привиди.

Коли вони виміряли розміри мансарди, їм знадобився олівець, щоб зробити підрахунки. Спочатку вони дістали різні відповіді й навіть тоді, коли узгодили свої підрахунки, я не певен, що вони мали правильну відповідь. Діти квапилися вирушити в експедицію.

– Ми повинні пересуватися геть нечутно, – сказала Поллі, коли вони знову перелізли через цистерну.

Позаяк нагода була такою важливою, вони обоє взяли по свічці. (Поллі мала добрий їх запас у своїй контрабандній печері.)

Було дуже темно, свистів протяг, здіймаючи хмари пилуки, й вони переступали з балки на балку, не мовлячи й слова, лише іноді шепотіли одне одному: «Ми дійшли до твоєї мансарди» або «Ми пройшли половину відстані над нашим будинком». Ніхто з них не спотикався й свічки не гаснули, і нарешті вони добулися до того місця, з якого побачили маленькі двері в цегляній стіні праворуч. На цьому боці не було, звичайно, ні ручки, ні засува, бо двері були зроблені для того, щоб заходити всередину, а не виходити назовні; але була там кільцева засувка (яка часто трапляється всередині дверцят буфета), і вони не сумнівалися, що зможуть її обернути.

– Спробувати мені? – запитав Дігорі.

– Спробуй, я нічого не маю проти, – сказала Поллі.

Обоє відчували, що справа стає серйозною, але відступати ніхто не збирався. Дігорі обернув засувку з певним зусиллям. Двері відчинилися, і несподіване світло дня примусило їх закліпати очима. І діти пережили справжній шок, коли побачили, що дивляться не в порожню мансарду, а в заставлену меблями кімнату. Але вона теж здавалася порожньою. У ній панувала мертва тиша. Цікавість узяла Поллі. Вона дмухнула на свою свічку й увійшла в дивну кімнату, створюючи не більше шуму, ніж миша.

Кімната, звичайно, мала форму мансарди, але була облаштована як вітальня. По стінах тяглися ряди полиць, усі заставлені книжками. У каміні палахкотів вогонь (не забувайте, що літо того року було дуже холодним), а перед каміном обернене спиною до них стояло крісло з високою спинкою. Між кріслом і Поллі в центрі кімнати розташувався великий стіл, завалений найрізноманітнішими речами – книжками та записниками, чорнильницями, ручками, були тут ще й сургуч і мікроскоп. Але насамперед вона помітила світло-червону дерев'яну тацю з кільцями. Кільця лежали по двоє – жовте й зелене разом, потім невеличкий вільний простір, а потім ще одне жовте і ще одне зелене. Не більші, аніж звичайні кільця, вони не могли не впадати у вічі – так вони сяяли. Це були найгарніші осяйні речі, які ви можете собі уявити. Якби Поллі була трохи меншою, вона б захотіла взяти одне з них у рот.

У кімнаті панувала така тиша, що цокання годинника відлунювало. А проте Поллі з'ясувала, що ця тиша не була абсолютною. Чулося – дуже, дуже слабке – гудіння. Якби пилюсос у ті дні був уже винайдений, Поллі подумала б, що то був звук пилюсоса, який працював десь далеко – на кілька кімнат далі й на кілька поверхів нижче. Але цей звук був приємнішим і більш музикальним: але дуже й дуже слабкий, майже нечутний.

– Усе гаразд, тут немає нікого, – сказала Поллі через плече, звертаючись до Дігорі.

Вона говорила вже не пошепки. І Дігорі вийшов наперед, кліпаючи очима. Він здавався неймовірно брудним, та Поллі теж не була чистіша.

– Мені тут не подобається, – сказав він. – Цей будинок не порожній. Нам ліпше накивати звідси п'ятами, поки хтось не прийшов.

– Як ти думаєш, що це таке? – запитала Поллі, показуючи на кольорові кільця.

– О, не базікай даремно, нам треба виносити звідси ноги, – сказав Дігорі. – Чим скоріш ми...

Він так і не доказав того, що хотів сказати, бо цієї миті сталося несподіване. Крісло з високою спинкою перед каміном раптом обернулося, і з нього підвелася – наче чортеня зі скриньки – погрозлива постать дядька Ендру. Діти опинилися не в порожньому будинку, аж ніяк не в ньому; вони були в будинку Дігорі, у забороненому кабінеті! Обоє дітей вигукнули: «Ой!» – і усвідомили свою жахливу помилку. Вони подумки картали себе за те, що мусили б зрозуміти: вони пройшли не досить далеко.

Дядько Ендру був високий і дуже стрункий. Він мав довгасте, гладко поголене обличчя з гострим та довгим носом і надзвичайно світлими очима й великою кучмою розкошланого сивого волосся.

Дігорі зацікавився, бо дядько Ендру здався йому в тисячу разів грізнішим, аніж здавався будь-коли раніш. Поллі не злякалася так відразу, але незабаром їй теж стало страшно, бо насамперед дядько Ендру пройшов до дверей кімнати, зачинив їх і крутнув ключ у замку. Потім обернувся, подивився на дітей своїми світлими очима й усміхнувся, показавши всі свої зуби.

– Ось так! – сказав він. – Тепер моя дурепа сестра не дістанеться до вас.

Дядько Ендру повадився зовсім не так, як повадився б інший дорослий. Серце Поллі підскочило до горла, і вона та Дігорі поточилися до невеличких дверей, крізь які вони сюди ввійшли. Але дядько Ендру був надто швидкий для них. Він опинився позаду них, замкнув маленькі двері також і став перед ними. Потім потер собі руки й клацнув суглобами – він мав дуже довгі, білі й гарні пальці.

– Я в захваті, що бачу вас тут, – сказав він. – Двоє дітей – якраз те, що мені треба.

– Будь ласка, містере Кеттерлі, – попрохала Поллі. – Мені скоро обідати, і я мушу повернутися додому. Відпустіть нас, будь ласка.

– Поки що ні, – сказав дядько Ендру. – Я не можу втратити таку чудову нагоду. Мені потрібні двоє дітей. Розумієте, я на середині великого експерименту. Я випробував його на морських свинках і, здається, досяг успіху. Але морська свинка мало що може сказати і ти не поясниш їй, як повернутися назад.

– Дядьку Ендру, скоро справді обід і незабаром нас шукатимуть. Ви повинні відпустити нас, – сказав Дігорі.

– Повинен? – перепитав дядько Ендру.

Дігорі й Поллі перезирнулися. Вони не посміли сказати нічого, але їхні погляди означали: «Який це жах!» і «Ми повинні переконати його».

– Якщо ви відпустите нас тепер обідати, – сказала Поллі, – ми прийдемо потім, після обіду.

– Але звідки я знатиму, що ви прийдете? – запитав дядько Ендру з підступною посмішкою. Та, здавалося, він змінив думку. – Ну гаразд, гаразд, – сказав він. – Якщо ви справді повинні йти, то йдіть собі. Я не можу сподіватися, що двом молодим людям буде цікаво розмовляти з таким старим йолопом, як я. – Він зітхнув і провадив далі: – Ви собі не уявляєте, яким самотнім я іноді почуваюсь. Та байдуже. Ідіть собі обідати. Але я повинен нагородити вас подарунком, перш ніж ви підете. Не щодня мені доводиться бачити дівчинку у своєму старому й занедбаному кабінеті. А надто, якщо ви дозволите мені так сказати, таку симпатичну юну леді, як ви.

Поллі вже здавалося, що він зовсім не божевільний.

– Ти хочеш мати кільце, моя люба? – запитав дядько Ендру, звертаючись до Поллі.

– Ви маєте на увазі оті жовті чи зелені кільця? – поцікавилася Поллі. – Які вони гарні!

– Але не зелене, – сказав дядько Ендру. – Боюся, я не можу роздавати зелені кільця. Але я з великою радістю і любов'ю подарую тобі одне з жовтих. Підійди до столу й спробуй надіти на палець одне з них.

Поллі тепер цілком подолала свій страх і переконалася в тому, що старий джентльмен не божевільний; а в тих осяйних кільцях було справді щось дуже привабливе. Вона підійшла до таці.

– Я чую, що гудіння в цій кімнаті стає гучнішим. Схоже, його створюють кільця.

– Що за дивна фантазія, моя люба, – засміявся дядько Ендрю.

Його сміх здавався дуже природним, але Дігорі побачив палкий, майже жадібний вираз на його обличчі.

– Поллі! Не будь дурепою! – вигукнув він. – Не торкайся їх!

Але було пізно. Коли він це вигукнув, рука Поллі потяглася до таці й торкнулася одного з кілець. І вмить без спалаху, без шуму чи будь-якого попередження Поллі зникла. Дігорі та його дядько залишилися в кімнаті самі-одні.

Розділ 2

Дігорі та його дядько

Це сталося так несподівано й було так жахливо не схоже на все, що будь-коли відбувалося з Дігорі навіть у кошмарах, що в нього вихопився зойк. Долоня дядька Ендру вмить затулила йому рот.

– Замовкни! – просичав він у вухо Дігорі. – Якщо ти кричатимеш, твоя мати почує твій крик. А ти знаєш, як вона може перелякатися.

Як Дігорі розповідав потім, від жахливої брутальності дядька у ставленні до малого небожа його майже занудило. Але, звичайно, він більше не дозволяв собі зойкнути.

– Так буде краще, – сказав дядько Ендру. – Можливо, ти не міг утриматися від крику. Людину неминуче опановує шок, коли вона бачить, як щось зникає на її очах. Навіть я був приголомшений, коли морська свинка зникла переді мною вчора вночі.

– У тебе також вихопився тоді зойк? – запитав Дігорі.

– О, ти чув його чи не так? Сподіваюся, ти не шпигував за мною?

– Ні, звичайно, – обурено відповів Дігорі. – Але що сталося з Поллі?

– Ти можеш привітати мене, мій дорогий хлопче, – сказав дядько Ендру, потираючи руки. – Мій експеримент завершився успішно. Мала дівчинка зникла з нашого світу.

– Що ти з нею зробив?

– Я відіслав її – як би тобі сказати – до іншого місця.

– Що ти маєш на увазі? – допитувався Дігорі.

Дядько сів у крісло й сказав:

– Гаразд, я розповім тобі все про свій експеримент. Ти коли-небудь чув про стару місіс Ліфей?

– Вона була моєю двоюрідною бабусею чи щось таке? – запитав Дігорі.

– Не зовсім так, – відповів дядько Ендру. – Вона була моєю хрещеною матір'ю. Подивися он там, на стіні.

Дігорі поглянув на збляклу фотографію і побачив обличчя старої жінки в капелюшку. Тепер він зміг пригадати, що колись бачив це саме фото у старій шухляді, вдома, у селі. Він запитав у матері, хто це, й мати не виявила особливого бажання розповідати йому, хто там зображений. «Проте обличчя гарне, – подумав Дігорі, – хоч на тих старих фотографіях ніколи нічого не розбереш».

– З нею було щось не так, дядьку Ендру? – запитав хлопчик.

– Ну, знаєш, – сказав дядько Ендру, захихотівши, – це залежить від того, що для тебе *не так*. У людей такі обмежені мізки. Вона, безперечно, була дуже дивною у своєму пізнішому житті. Тому вони її й замкнули.

– У божевільні, ти хочеш сказати?

– Ой, ні, ні, – палко заперечив дядько Ендру. – Нічого подібного. Вони лише вкинули її до в'язниці.

– Он як! – здивувався Дігорі. – Що такого вона вчинила?

– Ох, бідолашна жінка, – відповів йому дядько Ендру. – Вона повелася дуже необережно. На світі багато всіляких речей, і нам не слід цікавитися ними всіма. Вона була завжди добра до мене.

– Але послухай, дядьку, до чого тут Поллі? Я хотів би, щоб ти...

– На все свій час, мій хлопче, – сказав дядько Ендру. – Вони випустили на волю стару місіс Ліфей, перш ніж вона померла, і я був одним із небагатьох людей, кому вона дозволила доглядати себе, коли востаннє захворіла. Вона не любила примітивних, обмежених людей, ти розумієш. Я теж їх не люблю. Але вона і я були зацікавлені одними й тими самими речами. Я був у неї лише за кілька днів до її смерті, й вона попросила мене піти в її дім, знайти там стару шухляду, відчинити її і принести їй маленьку коробку, яку я там знайду. Тієї миті, коли я підняв ту коробку, я відчув поколювання у пальцях і зрозумів, що тримаю в руках велику таємницю. Вона віддала коробку мені й попросила, щоб, як тільки вона помре, я спалив її, не розкриваючи, з дотриманням певних церемоній. Цю обіцянку я не виконав.

– Це було негарно з твого боку, – сказав Дігорі.

– Негарно? – повторив дядько Ендру спантеличено. – О, я тебе розумію. Ти хочеш сказати, що малі хлопці завжди виконують свої обіцянки. Дуже добре: це правильно й порядно, і я радий, що тебе навчили так робити. Але, звичайно ж, ти повинен зрозуміти, що такі правила, хоч які вони добрі для малих хлопців, і слуг, і жінок, і навіть для людей загалом, не слід застосовувати до дослідників і великих мислителів, і мудреців. Ні, Дігорі. Такі люди, як я, що володіють прихованою мудрістю, звільняються від загальних правил, так само як ми звільнені від загальних радощів і втіх. Нам судилася, мій хлопче, доля висока й самотня.

Кажучи це, він зітхнув і здався Дігорі таким поважним, шляхетним і таємничим, що на якусь мить хлопець справді подумав, він щойно почув щось надзвичайно високе й прекрасне. Але тут йому пригадався бридкий вираз, який він побачив на дядьковому обличчі за мить перед зникненням Поллі: і відразу він побачив істину, яка ховалася за шляхетними словами дядька. «Усе це означає, – сказав він сам до себе, – що він думає, що може чинити все, що йому до вподоби, й усе, чого він захоче».

– Звичайно, – сказав дядько Ендру, – я не смів відкрити коробку довгенько, бо знав, у ній може зберігатися щось дуже небезпечно. Адже моя хрещена мати була жінкою надзвичайною, однією з останніх смертних жінок у цій країні, які мали в собі чарівну кров. (Вона розповідала, що в її часи існували ще дві такі жінки. Одна з них – герцогиня, а друга – прибиральниця.) Фактично, Дігорі, ти тепер розмовляєш з останнім чоловіком (можливо), який справді мав хрещену матір-чарівницю. Ось так! Пам'ятай це до того часу, доки ти сам станеш старим чоловіком.

«Я переконаний, вона була злою чарівницею», – подумав Дігорі, а вголос запитав:

– Але що буде з Поллі?

– Ти мені вже геть набрид зі своїм запитанням! – розсердився дядько Ендру. – Так ніби це має якесь значення. Моїм першим завданням було з'ясувати, що там зберігалось в коробці. Вона була дуже давня. І я навіть тоді знав уже досить, аби зрозуміти, що вона не ані грецька, ані давньоєгипетська, ані вавилонська, ані хетська, ані китайська. Вона була давнішою, ніж будь-яка з тих цивілізацій. О, то був великий день, коли нарешті я довідався істину. Коробка

походила з Атлантиди, з того зниклого острова. Це означало, що вона на сотні років давніша, аніж будь-які речі кам'яної доби, викопані в Європі. Але на відміну від них вона не була грубо обробленою річчю. Бо на початку часів Атлантида була великим містом із палацами, храмами й ученими людьми.

Він замовк на мить, ніби сподівався почути щось від Дігорі. Але хлопчику його дядько подобався з кожною хвилиною дедалі менше, тож він не сказав нічого.

– Тим часом, – провадив дядько Ендру, – я багато чого довідався з інших джерел (я не зміг би пояснити їх малому хлопцеві) про магію загалом. Це означало, що в мене склалося виразне уявлення про те, що могло зберігатися в тій коробці. За допомогою різних тестів я звузив можливості. Для цього мені довелося познайомитися з по-диявольському дивними людьми й вивчити їхній дуже неприємний досвід. Така практика погано подіяла мені на голову. Не так легко стати чаклуном. Зрештою я втратив здоров'я. Але я домогся чогось кращого. І в кінцевому підсумку я про все довідався. – Хоч там не було нікого, хто міг би його підслухати, він нахилився до небожа й перейшов на шепіт: – У коробці з Атлантиди зберігалось щось принесене з іншого світу, коли наш світ тільки починався.

– Що? – запитав Дігорі, який тепер зацікавився, попри власне бажання.

– Лише пилюка, – сказав дядько Ендру. – Дрібна, суха пилюка. Там не було нічого такого, що могло б привабити зір. Нічого, що могло б виправдати ціле життя тяжкої праці, можна так сказати. Та коли я подивився на ту пилюку (я подбав про те, щоб не торкатися її) і подумав про те, що кожна піщинка колись перебувала в іншому світі – я не хотів сказати на іншій планеті, адже планети становлять частину нашого світу й ти можеш дістатися до них, якщо подорожуватимеш далеко й довго – але у справді іншому світі – іншому всесвіті – іншому просторі, десь там, куди ти ніколи не зможеш дістатися, навіть якби ти мандрував у просторі цього всесвіту вічно й вічно, адже до того світу ти можеш дістатися, лише застосувавши магію, більше ніяк!

Тут дядько Ендру потер руки, аж поки суглоби затріщали, як вогні феєрверка.

– Я знав, – провадив він, – що слід лише привести себе у відповідну форму, й ця пилюка приведе туди, звідки вона походить. Але труднощі в тому, як привести себе у відповідну форму. Мої перші експерименти всі зазнали невдачі. Я випробовував їх на морських свинках. Деякі з них померли. Деякі вибухнули, як маленькі бомби.

– Ти вчинив із ними жорстоко, – сказав Дігорі; колись він мав приручену морську свинку.

– Як ти вмієш відхилятися від теми, – зауважив дядько Ендру. – Тварини створені для таких експериментів. Я їх купив. Дай-но мені подумати – де я був? Ага, так. Нарешті мені вдалося виготовити кільця – жовті кільця. Але виникло нове ускладнення. Я був цілком переконаний, що жовте кільце відправить будь-яке створіння, що доторкнеться до нього, до іншого світу. Але яку я матиму від цього користь, якщо не зможу примусити їх повернутися й розповісти мені, що вони там знайшли?

– А що буде з ними? – запитав Дігорі. – У добру халепу вони потраплять, якщо не зможуть повернутися назад.

– Ти на все дивишся хибним поглядом. – Дядько Ендру добряче дратувався. – Невже ти не розумієш, що йдеться про великий експеримент? Головна причина того, чому я когось посилаю до іншого світу, полягає в тому, що я хочу довідатися, який він є.

– У такому разі, чому ти не відправишся туди власною особою?

Дігорі ніколи не бачив такого ображеного й здивованого погляду, яким подивився на нього дядько після його простого запитання.

– Я? – вигукнув він. – Цей хлопець, певно, збожеволів! Щоб чоловік мого віку та з моїм здоров'ям ризикнув спізнати шок і небезпеки, будучи несподівано закинутий до іншого світу? Я ще ніколи не чув чогось такого безглузлого у своєму житті! Ти усвідомлюєш, що

ти сказав? Подумай, що означає інший світ, ти можеш натрапити там на що завгодно – що завгодно!

– А тому ти вирішив послати туди Поллі, – сказав Дігорі. Його щоки палахкотіли тепер від гніву. – І я можу лише сказати, – додав він, – хоч ти й мій дядько, ти повівся як боягуз, пославши дівчину в місце, куди сам боїшся потрапити.

– Помовчіть, сер, – сказав дядько Ендру, стукнувши кулаком по столу. – Я не стерплю, щоб малий брудний школяр так говорив про мене. Ти нічого не розумієш. Я великий учений, маг, фахівець, який здійснює експеримент. Звичайно ж, мені потрібні живі об'єкти для цього. Благослови мене, Боже, тепер ти мені скажеш, що я мав запитати дозволу в морських свинок, перш ніж використати їх! Жодної великої мудрості не вдасться досягти без жертви. Але думка про те, що я сам повинен піти туди, куди посилаю інших, – безглузда. Це те саме, що примушувати генерала воювати простим солдатом. Якщо мене вб'ють, що станеться з працею всього мого життя?

– О, годі тобі базікати, – сказав Дігорі. – То ти повернеш Поллі назад?

– Я саме збирався сказати тобі, коли ти так брутально мене урвав, – сказав дядько Ендру, – що я нарешті відкрив спосіб повернення назад. Зелене кільце допомагає повернутися до нашого світу.

– Але в Поллі нема зеленого кільця.

– Ні, – сказав дядько Ендру з жорстокою посмішкою.

– Тоді вона не зможе повернутися назад! – крикнув Дігорі. – Це ж те саме, що вбити її.

– Вона зможе повернутися назад, – сказав дядько Ендру, – якщо хтось інший піде за нею, надівши на палець жовте кільце й узявши із собою два зелені кільця: одне, щоб повернутися самому, а друге – щоб забрати її.

І тепер, звичайно, Дігорі зрозумів, у яку пастку він потрапив. Він дивився на дядька Ендру, нічого не кажучи, з широко роззявленим ротом. Його щоки зблідли.

– Я сподіваюся, – сказав дядько Ендру могутнім голосом, так ніби він був шляхетним дядьком, який дає своєму небожу приємний подарунок і добру пораду, – я сподіваюся, Дігорі, ти не виявиш себе боягузом. Мені було б дуже прикро думати, що хтось із нашої родини не має честі й лицарського духу, щоб прийти на допомогу... е... е... леді, яка опинилася в скруті.

– О, заткнися! – сказав Дігорі. – Якби ти мав досить честі й усього такого, ти пішов би сам. Але я знаю, ти не підеш. Ну, гаразд, бачу, мені доведеться йти. Але ти – звір. Думаю, ти спланував усе з таким розрахунком, щоб вона пішла, нічого не знаючи, а потім і мені довелося піти за нею.

– Звичайно, – підтвердив дядько Ендру зі своєю огидною посмішкою.

– Гаразд, я піду. Але є одна річ, яку я хотів би спочатку сказати. Я не вірив у магію до сьогоднішнього дня. Тепер я бачу, вона реальна. У такому разі, я думаю, старі казки також більш або менш правдиві. І ти лише поганий і жорстокий чаклун, як ті, про яких розповідають казки. Але я не прочитав жодної казки, у якій би такі люди не розплачувалися в кінці, і я готовий побитися об заклад, що розплачуватися за свої лихі вчинки доведеться і тобі. Так тобі буде й треба.

З усього сказаного Дігорі лише остання фраза дійшла до адресата. Дядько Ендру здригнувся, й у нього на обличчі з'явився вираз такого жаху, що хоч він і був звіром, але вам би стало його шкода. Але через секунду він опанував себе і сказав із досить силованим сміхом:

– Гаразд, гаразд, я думаю для дитини природно так думати. Тим більше для такої, що виховувалася серед жінок, як ти. Ти мені цитуєш казки твоїх бабусь? Я не думаю, що тобі слід турбуватися про ті небезпеки, які мені загрожують, Дігорі. Чи не ліпше потурбуватися про ту, яка загрожує твоїй маленькій подрузі? Вона відсутня вже протягом певного часу. Якщо в тому світі існують небезпеки – то буде шкода, якщо ти з'явишся там на якусь мить пізніше.

– Не думаю, що тобі шкода дівчини, – люто відказав Дігорі. – Але мені остогидла твоя балаканина. Що я маю робити?

– Насамперед тобі треба навчитися контролювати себе, хлопче, – холодно відповів дядько Ендру. – Інакше виростеш таким, як твоя тітка Летті. А тепер послухай мене.

Він підвівся, надів рукавички й підійшов до таці, на якій лежали кільця.

– Вони працюють лише тоді, – сказав він, – коли торкаються твоєї шкіри. – Коли я в рукавичках, то можу підіймати їх, – як оце, – й нічого не станеться. Якщо ти вкинеш одне кільце до своєї кишені, теж нічого не станеться. Але, звичайно, ти мусиш пам'ятати про те, що тобі не слід запихати руку в кишеню й доторкатися до нього, хай навіть ненавмисне. Як тільки ти торкнешся жовтого кільця, ти зникнеш із цього світу. Коли ти перебуватимеш в іншому світі, я сподіваюся, – звичайно, це ще не доведено, але я сподіваюся, – то в ту мить, коли ти торкнешся зеленого кільця, ти зникнеш із того світу і – я сподіваюся – повернешся в цей. Тепер дивись. Я беру два зелені кільця й кладу їх до кишені під твоєю правою рукою. Твердо запам'ятай, у якій із твоїх кишень лежать зелені кільця. Отже, їх буде в тебе два. Одне для тебе й одне для дівчини. Тепер візьми одне жовте для себе. На твоєму місці я надів би його на палець. Так буде легше не загубити його.

Дігорі простяг руку до жовтого кільця, але несподівано стримався.

– А що ти скажеш матері? – запитав він. – Адже вона може запитати тебе, куди я пропав.

– Що скоріше ти туди підеш, то скоріше повернешся, – весело відповів йому дядько Ендру.

– Але ж ти напевне не знаєш, повернуся я звідти чи ні.

Дядько Ендру стенив плечима, підійшов до дверей, відімкнув їх, відчинив і сказав:

– Гаразд, тоді роби як знаєш. Спускайся вниз і пообідай. Нехай дівчину з'їдять дикі звірі, або нехай вона втопиться, або помре з голоду в іншому світі, або заблукає там, якщо так тобі буде ліпше. Мені однаково. Можливо, перед чаєм ти вирішиш навідати місіс Пламер і повідомиш їй, що вона вже ніколи не побачить своєї дочки: бо ти побоявся надіти кільце.

– Чорт забирай! – сказав Дігорі. – Шкода, що я не досить великий, аби проломити тобі голову!

Він застібнув своє пальто, набрав повні груди повітря, узяв кільце. І подумав, як після того думав не раз, що порядність ніколи не дозволила б йому зробити інакше.

Розділ 3

Ліс-між-світами

Дядько Ендрю та його кабінет хутко зникли. Потім на мить усе переплуталося. Далі Дігорі відчув, як згори на нього ллється лагідне зелене світло, а внизу чорніє темрява. Він стояв невідомо на чому, чи то сидів, чи то лежав. Ніщо, здавалося, не доторкалося до нього.

«Схоже, я у воді, – сказав собі Дігорі. – Або *під* водою».

Це злякало його на хвилику, але майже одразу він відчув, що його виносить нагору. Потім його голова несподівано виринула в повітря й він вибрався з озера на берег, гладенький і зарослий травною.

Хлопчик зіп'явся на ноги і помітив, що він ані стікав водою, ані хапав ротом повітря, чого варто було б сподіватися, наковтавшись води. Його одяг був геть сухий. Він стояв у лісі на березі невеличкої водойми розмірами не більш як десять на десять футів. Дерева росли густо, впритул одне до одного. Світло, що ледь проникало крізь листя, було зеленим: але там, угорі, мало світити дуже яскраве сонце, бо зелене світло дня було яскраве й тепле. То був найтихіший ліс, який тільки можна собі уявити. Тут не було ані пташок, ані комах, ані тварин, ані вітру. І майже чутно, як ростуть дерева. Озерце, з якого хлопчик щойно вийшов, не було тут єдиним. Були десятки інших – озерця завширшки з кілька ярдів були розкидані

повсюди, куди сягало око. Він майже відчував, як дерева п'ють воду своїм корінням. Цей ліс був наче живим. Намагаючись розповісти про нього потім, Дігорі завжди казав:

– То було *гарне* місце; гарне, як торт зі сливами.

Найдивовижнішим було те, що ще до того як розглянутися навколо, Дігорі майже забув, як сюди потрапив. У всякому разі він не думав ні про Поллі, ні про дядька Ендру, ні навіть про свою матір. Він не був анітрохи наляканий, ані збуджений, його не змагала цікавість. Якби хто-небудь запитав у нього: «Звідки ти сюди прийшов?», він би, либонь, сказав: «Я тут завжди був». Саме так він себе почував – ніби він завжди перебував у цьому місці й ніколи не нудився, хоч тут ніколи нічого не відбувалося. Як він розповідав через багато часу: «Це не те місце, де може відбутися якась подія. Деревина ростуть – і то все».

Дігорі роздивлявся ліс, поки помітив дівчинку, яка лежала на спині під деревом за кілька кроків від нього. Очі в неї були майже заплющені, але не цілком, так ніби вона перебувала між сном і неспанням. Він довго на неї дивився, але не сказав нічого. Нарешті вона розплющила очі й теж довго на нього дивилася, та й вона не сказала нічого. Але потім заговорила голосом, у якому відчувалися сонливість і втіха.

– Думаю, я вже тебе бачила, – сказала вона.

– Я теж так думаю, – погодився з нею Дігорі. – Ти тут давно?

– Я тут завжди, – відповіла дівчинка. – Принаймні – я не знаю – уже давно.

– Я також, – сказав Дігорі.

– Ні, ти тут зовсім недавно, – не погодилася з ним дівчинка. – Я бачила, ти щойно виліз на берег з озера.

– Здається, так, – сказав Дігорі зі спантеличеним виглядом. – Я забув.

Потім досить довго ніхто з них не озивався.

– Послухай-но, – нарешті звернулася до нього дівчинка. – Я все думаю, зустрічалися ми з тобою раніше чи не зустрічалися? Я маю певне уявлення – щось на зразок картини в моїй голові – про хлопця й дівчину, схожих на нас, які жили зовсім іншим життям і чого тільки не робили. Можливо, то був тільки сон.

– Думаю, я бачив цей самий сон, – сказав Дігорі, – про хлопця й дівчину, які мешкали в сусідніх будинках і чогось переступали з балки на балку. Пам'ятаю, обличчя в дівчини було дуже брудне.

– Ти нічого не переплутав? У моєму сні брудне обличчя мав хлопець.

– Я не пам'ятаю, яке було обличчя в хлопця, – сказав Дігорі, а тоді додав: – Чудеса та й годі! А це що таке?

– Морська свинка! – сказала дівчинка.

І то справді була жирна морська свинка, вона длубалася носом у траві.

Але черево морської свинки було обмотане стрічкою, на якій метлялося жовте кільце.

– Поглянь! Поглянь! – закричав Дігорі. – Кільце! І ще поглянь! Таке саме кільце ти маєш на своєму пальці. І я також.

Дівчинка тепер сіла, нарешті справді зацікавлена. Вони вступилися одне в одного пильним поглядом, намагаючись пригадати. І майже в ту саму мить вона вигукнула:

– Містер Кеттері!

А він вигукнув:

– Дядько Ендру!

До них нарешті дійшло, хто вони такі, й діти почали пригадувати всю історію. Поговоривши протягом кількох хвилин, вони дійшли до суті. Дігорі розповів їй, як підло вчинив дядько Ендру.

– Що ми робитимемо тепер? – запитала Поллі. – Заберемо морську свинку й повернемося додому?

– Нам нема куди поспішати, – сказав Дігорі, широко позіхнувши.

– Я думаю, що є, – не погодилася з ним Поллі. – Це місце надто спокійне. Воно навіть глибокий сон. Ти вже майже спиш. Якщо ми піддамося сну, ми ляжемо й заснемо навіки.

– Тут дуже гарно, – сказав Дігорі.

– Атож, тут гарно, – погодилася Поллі. – Але нам треба повернутися назад.

Вона підвелася на ноги й обережно підійшла до морської свинки. Але потім змінила намір.

– Краще ми залишимо морську свинку тут, – сказала Поллі. – Вона тут цілком щаслива, а твій дядько вигадас щось жахливе для неї, якщо ми заберемо її додому.

– Звичайно, вигадас, – відповів Дігорі. – Пригадай, як він повівся з нами. До речі, а як ми повернемося додому?

– Я думаю, нам знову треба залізти в озерце.

Вони підійшли до краю води й зупинилися там, дивлячись на гладеньку поверхню. Вода, що віддзеркалювала зелене гілля, вкрите листям, здавалася дуже глибокою.

– Ми не маємо купальних костюмів, – завважила Поллі.

– Нам вони не потрібні, дурне дівча, – сказав Дігорі. – Ми ввійдемо у воду у своєму одязі. Ти хіба не пам'ятаєш, що він залишився сухий, коли нас закинуло сюди?

– Ти вмієш плавати?

– Трохи вмію. А ти?

– Ледве-ледве.

– Не думаю, щоб нам треба буде плавати, – припустив Дігорі. – Ми повинні пірнути на дно, хіба не так?

Нікому не хотілося стрибати в озеро, але жоден не сказав цього. Вони взяли за руки, промовили: «Один-два-три, стрибаймо», і стрибнули. Був великий сплеск, і, звичайно, вони заплющили очі. Та коли вони їх розплющили, то виявили, що досі стоять, тримаючись за руки, у зеленому лісі, й вода сягає їм лише до кісточок. Озерце, либонь, було кілька дюймів завглибшки. Вони повернулися назад, на сухий берег.

– Що ми зробили не так? – запитала Поллі перелякано.

Але Дігорі був не такий переляканий, як можна було б сподіватися, бо важко по-справжньому злякатися в тому лісі. Він видавався надто мирним.

– О, я все зрозумів, – сказав він. – Звичайно, це не могло спрацювати. Адже в нас досі на пальцях жовті кільця. Ти ж знаєш, вони призначені для подорожі в цей світ. Додому нас мають повернути зелені кільця. Ми повинні замінити жовті кільця зеленими. Ти маєш кишені? Добре. Поклади жовте кільце до лівої кишені. Я маю два зелені кільця. Ось зелене кільце для тебе.

Вони наділи зелені кільця й знову підійшли до озера. Але перш ніж спробували інший стрибок, Дігорі протяжно вигукнув:

– О-о-о!

– У чому річ? – запитала Поллі.

– Мені щойно спала справді чудова думка, – сказав Дігорі. – Що тут означають усі інші озера?

– Тобто?

– Якщо ми можемо повернутися в наш світ, стрибнувши в це озерце, то чи не потрапимо ми кудись-інде, стрибнувши в одне з інших? А що, як на дні кожного з них існує свій світ?

– Але я думала, ми вже в Іншому Світі твого дядька Ендру чи в Іншому Місці, як він іноді його називає. Ти хіба не сказав...

– Ой, не згадуй дядька Ендру, – урвав її Дігорі. – Навряд чи він щось знає про це. Він ніколи не мав мужності прийти сюди. Він тільки розмовляв про Інший Світ. А що як їх існують десятки?

– Ти хочеш сказати, цей ліс лише один із них?

– Ні, я не вважаю, що цей ліс узагалі є світом. Я думаю, це місце перебуває між світами. Поллі здавалася спантеличеною.

– Ти хіба не бачиш? – запитав її Дігорі. – Тоді послухай. Згадай про наш тунель під черепицею. Такого приміщення нема в жодному з будинків. Власне кажучи, він не є частиною жодного з будинків. Та коли ти опиняєшся в тому тунелі, ти можеш пройти по ньому й увійти в кожен із будинків, що стоять у тому ряду. Хіба цей ліс не те саме? Місце, яке не належить жодному зі світів, та коли ти знайшла це місце, ти можеш потрапити в будь-який із них.

– Навіть, якщо ти можеш... – почала Поллі, але Дігорі провадив, так ніби її не чув.

– І це пояснює все, – сказав він. – Саме тому тут так спокійно й хилить на сон. Тут нічого ніколи не відбувається. Як і в нас удома. У будинках люди розмовляють, щось роблять і їдять. Нічого не відбувається в місцях проміжних, за стінами й над стелями, під підлогою або в нашому тунелі. Та вийшовши з тунелю, ти можеш потрапити в будь-який дім. Я думаю, звідси ми могли б вийти куди завгодно. Нам не треба стрибати в те саме озерце, з якого ми вийшли сюди. Принаймні поки що не треба.

– Ліс-між-світами, – замріяно мовила Поллі. – Звучить гарно.

– То яке озерце випробуємо? – запитав Дігорі.

– Не поспішай, – сказала Поллі. – Я б не випробовувала жодного озерця, поки ми не переконаємося в тому, що зможемо повернутися. Ми досі навіть не знаємо, чи воно працює.

– Он як, – сказав Дігорі. – Ти хочеш, щоб дядько Ендру спіймав нас і забрав кільця, перш ніж ми бодай трохи розважимося. Ні, дякую.

– А чи не могли б ми пройти частину дороги крізь наше озерце? – запитала Поллі. – Щоб лише подивитися, чи воно працює. Потім, якщо воно працює, ми поміняємо кільця й повернемося назад, перш ніж опинимося в кабінеті містера Кеттерлі. Чи могли б ми подолати лише частину дороги назад?

– Нам знадобився час, щоб дістатися сюди. Гадаю, дорога назад теж забере певний час.

Дігорі ніяк не хотів погоджуватися на повернення, але зрештою мусив, бо Поллі категорично відмовилася досліджувати нові світи доти, доки вона не переконається, що зможе повернутися до свого світу. Вона була не менш хороброю за нього, коли йшлося про певні небезпеки (наприклад, про ос), але її не так цікавило дослідження досі нікому не відомих речей; а от Дігорі належав до людей, які хочуть знати все, тож коли він виріс, то став знаменитим професором Кірке, про якого можна прочитати в книжках.

Після тривалих суперечок вони погодилися надіти свої зелені кільця («Ми надінемо їх для безпеки, – сказав Дігорі, – щоб ти не забула, яке кільце на твоєму пальці»), взятися за руки й стрибнути. Але як тільки їм здається, що вони наближаються до кабінету дядька Ендру або навіть до свого власного світу, Поллі крикне «Міняй кільце», і вони скинуть зелені кільця й надінуть жовті. Дігорі хотів сам крикнути «Міняй кільце», але Поллі не погодилася.

Вони наділи зелені кільця, взяли за руки й знову вигукнули: «Раз, два, три – стрибаймо!» Тепер це спрацювало. Дуже важко переказати словами, як усе відбулося, бо відбулося все дуже швидко. Спочатку вони побачили, як на темному небі з'явилися спалахи світла. Дігорі досі переконаний, що то були зірки, й навіть присягається, що бачив, як Юпітер потемнів – потемнів так, що стало видно його супутник. Але майже відразу вони побачили ряди дахів і димарі над ними, побачили собор Святого Павла й зрозуміли, що то Лондон. Але вони дивилися на все крізь стіни будинків. Потім вони побачили дядька Ендру, якогось туманного й схожого на тінь, але він ставав чимраз чіткіше видимим, так ніби входив у фокус. Але перш ніж він перетворився на реального чоловіка, Поллі крикнула: «Зміни кільце», – і вони змінили кільця, й наш світ відійшов і розтанув у далині, наче сон, а зелене світло вгорі сяяло дедалі яскравіше, аж поки їхні голови вистромилися з озерця й вони вибралися на

берег. І їх оточив ліс, зелений, світлий і тихий, як завжди. Та пригода забрала не більше хвилини.

– Усе гаразд, – сказав Дігорі. – А тепер пориньмо у світ пригод. Будь-яке озерце згодиться. Ходімо. Спробуймо оце.

– Зупинись! – сказала Поллі. – Ми ж ніяк не позначили своє озерце.

Вони подивились одне на одного і зблідли, коли зрозуміли, якої жахливої помилки мало не припустився Дігорі. Бо в цьому лісі було багато озерець і всі однакові, й дерева були всі однакові, тож якби вони бодай раз залишили позаду озерце, яке вело до нашого світу, ніяк його не позначивши, то їхні шанси знайти його становили б один до сотні.

Руки в Дігорі тремтіли, коли він розгорнув складаний ніжик і вирізав довгу смужку торфу на березі озерця. Земля (який то приємний запах!) мала густий брунатно-червоний колір і була добре видима на зеленому тлі.

– Добре, що один із нас зберіг трохи здорового глузду, – сказала Поллі.

– Не базікай, – урвав її Дігорі. – Ходімо, я хочу поглянути, *що* ми знайдемо в іншому озерці.

Поллі відповіла йому досить гостро, а його відповідь була ще різкішою. Суперечка тривала кілька хвилин, але було б нудно переказувати її тут. Ми перескочимо до тієї миті, коли вони, слухаючи, як калатають їхні серця і з досить переляканими обличчями стояли на березі невідомого озерця, надівши жовті кільця, трималися за руки й знову промовили: «Раз, два, три – стрибаймо!»

Хлюп! Їхня спроба знову не спрацювала. І це озерце виявилось мілкою калюжею. Замість добути до нового світу вони лише намочили ноги й забризкали себе до пояса вдруге того ранку (якщо це був ранок: схоже, що в Лісі-між-світами час був завжди однаковий).

– Прокляття! – вигукнув Дігорі. – Що ми тепер зробили не так? Ми ж наділи жовті кільця, як годилося. Дядько сказав, що жовті кільця призначені для повернення у світ.

А правда була в тому, що дядько Ендрю, який нічого не знав про Ліс-між-світами, мав хибне уявлення про кільця. Жовті кільця не були кільцями, спрямованими «назовні», а зелені – кільцями, спрямованими «додому»; принаймні в тому розумінні, як він собі уявляв. Речовина, з якої були виготовлені обидва різновиди кілець, походила з лісу. Речовина жовтих кілець мала силу притягувати вас у ліс. То була речовина, яка прагнула повернутися до свого місця, до місця між світами. Але речовина в зелених кільцях прагнула покинути своє місце; тому зелене кільце виводило вас із лісу у світ. Дядько Ендрю, як бачимо, працював із речами, яких він по-справжньому не розумів; так працюють більшість чаклунів. Звичайно, Дігорі, теж не усвідомлював собі істину добре, принаймні на той час. Та коли вони обговорили її, то вирішили спробувати зелені кільця на новому озері, щоб подивитися, що з цього буде.

– Я готова, якщо ти готовий, – сказала Поллі.

Але вона сказала це тому, що була тепер переконана, що жодне з кілець не працюватиме в іншому озері, і їм немає чого боятися, крім нового сплеску. Я не зовсім переконаний, що Дігорі не мав того самого відчуття. У всякому разі, коли вони обоє наділи зелені кільця й підійшли до краю води, знову тримаючись за руки, вони були набагато веселішими й менш урочистими, аніж першого разу.

– Раз, два, три – стрибаймо! – сказав Дігорі.

І вони стрибнули.

Розділ 4

Дзвін і молоток

Цього разу сумніватися в силі магії не було підстав. Вони летіли вниз і вниз, спочатку крізь темряву, а потім крізь якісь туманні й розкручені форми, які могли бути чим завгодно. Потім посвітлішало і несподівано вони відчули, що стоять на чомусь твердому. Через мить усе ввійшло в фокус і вони змогли роззирнутися навколо.

– Яке дивне місце! – сказав Дігорі.

– Мені воно не подобається, – сказала Поллі, затремтівши всім тілом.

Що вони помітили насамперед, то це світло. Воно не скидалося ані на сонячне світло, ані на електричне світло, ані на світло від ламп або свічок, ані на будь-яке інше світло, що його вони досі бачили. Воно було тьмяне, червоне й аж ніяк не веселе; рівномірне й не блимало. Діти стояли на рівній, брукованій поверхні серед височезних будівель, але даху над головою в них не було. Вони стояли на подвір'ї чи чомусь такому. Небо було дуже темним – густо-синім, дуже близьким до чорного. У того, хто бачив таке небо, виникав сумнів, чи може взагалі існувати світло.

– Погода тут якась кумедна, – сказав Дігорі. – Схоже, ми прибули сюди саме перед бурею або перед затемненням сонця.

– Мені це не подобається, – сказала Поллі.

Обоє, не розуміючи, чому вони так роблять, розмовляли пошепки. І хоч не було причини триматися за руки після стрибка, вони досі не відпускали одне одного.

Подвір'я, на яке вони опустилися, оточували височезні стіни з великими вікнами, вікнами без шибок, крізь які не видно було нічого, крім чорної темряви. Нижче виднілися арки на стовпах, роззявлені у чорному позіху, як отвори залізничних тунелів. Було досить холодно.

Камінь, із якого тут усе збудоване, здавався червоним, але, можливо, від дивного світла, і був дуже старим. Пласкі камені, які замошували подвір'я, мали тріщини і ніде не прилягали щільно один до одного, а гострі кути буди всюди стерті. Двері під однією з арок були завалені уламками каміння та сміттям. Двоє дітей крутили головами на всі боки, оглядаючи подвір'я. Схоже, вони когось – або чогось – боялися, ніби хтось стежив за ними з тих вікон, до яких вони оберталися спинами.

– Ти думаєш, тут хтось живе? – озвався нарешті Дігорі, досі говорячи пошепки.

– Ні, – сказала Поллі. – Тут усе в руїнах. Ми не чули жодного звуку, відколи тут з'явилися.

– Помовчімо й послухаймо трохи, – запропонував Дігорі.

Вони стояли тихо й слухали, але могли почути лише калатання власних сердець. Це місце було принаймні таким тихим, як Ліс-між-світами. Але це була інша тиша. Мовчанка лісу була насиченою, теплою (ви майже чули, як ростуть дерева) й наповнена життям. Тут була мовчанка мертва, холодна, порожня. Годі й уявити собі, щоб тут щось росло.

– Повертаймося додому, – сказала Поллі.

– Але ми ще нічого не бачили, – заперечив Дігорі. – Якщо ми вже потрапили сюди, то нам треба принаймні роззирнутися довкола.

– Я певна, тут немає нічого цікавого.

– Нема ніякого сенсу надягати на палець магичне кільце, яке дає тобі змогу мандрувати в інші світи, якщо ти боїшся оглянути їх, коли потрапиш туди.

– Хто каже, що я боюся? – пхикнула Поллі, відпустивши руку Дігорі.

– Я лише подумав, що тобі не дуже хочеться досліджувати це місце.

– Я піду всюди, куди підеш ти.

– Ми зможемо забратися звідси в ту мить, коли схочемо, – сказав Дігорі. – Скиньмо наші зелені кільця й покладімо їх у кишені під праву руку. Нам слід лише пам'ятати, що наші жовті кільця лежать у кишенях під ліву руку. Ти можеш тримати ліву руку так близько до кишені, як тобі хочеться, але не запихай її всередину, бо ти доторкнешся до жовтого кільця й зникнеш.

Вони так і зробили та спокійно пішли до великих дверей під аркою, крізь які можна було увійти до будинку. Вони стали на порозі й зазирали досередини – там виявилось зовсім не так поночі, як їм здалося спочатку. Перед ними була простора затінена зала, яка здавалася порожньою. Але в далекому кінці вони побачили аркаду, крізь яку в залу проникало трохи більше того самого неясного світла. Вони перетнули залу, ступаючи дуже обережно, боячись потрапити або в дірку в підлозі, або перечепитися через якусь річ, полишену там. Їм здалося, вони йдуть вічність. Коли вони пройшли крізь арки, то опинилися на іншому просторому подвір'ї.

– Тут не вельми безпечно, – сказала Поллі, показуючи на стіну, що вигиналася всередину й, здавалося, в будь-яку хвилину могла впасти на подвір'я.

В одному місці між арками не було стовпа, й кінці арок нависали там, нічим не підтримувані. Не випадало сумніватися, що люди покинули це місце сотні, а може, й тисячі років тому.

– Якщо все це проіснувало дотепер, то, думаю, воно проіснує й трохи довше, – сказав Дігорі. – Але нам треба ходити й розмовляти тихо й обережно. Ти ж, либонь, знаєш, що звук може спричинити обвал – як наприклад, стається снігова лавина в Альпах.

Вони рушили далі й вийшли з цього подвір'я крізь інші двері, піднялися широкими сходами і потрапили до кімнат, з яких відчинялися одна в одну, аж поки в них пішла обертом голова від розмірів цього місця. Знову й знову їм здалося, що зараз вони вийдуть на відкритий простір і побачать місцевість навколо величезного палацу. Але щоразу вони виходили на якесь інше подвір'я.

Це, певно, було чудове місце, коли люди ще тут жили. На одному подвір'ї колись був фонтан. Величезне кам'яне страховище з роззявленим ротом стояло, розкинувши крила, і можна ще бачити систему труб у задній частині його рота, з якої колись струменіла вода. Під фонтаном діти побачили великий кам'яний басейн, який колись утримував воду, але тепер він був сухий, як кістка. В інших місцях сухі стебла повзучої рослини обплутали стовпи, повалені на землю. Але все тут давно вимерло. І не було ані мурах, ані павуків, ані будь-яких живих істот, що їх ви сподіваєтеся побачити на руїнах; і там, де між розколотими плитами виступала на поверхню суха земля, не росло ані трави, ані моху.

Усе було надто безрадісним й одноманітним, і навіть Дігорі подумав, що ліпше їм надіти свої жовті кільця й повернутися до теплого, зеленого, живого лісу в проміжному світі, аж ось вони підійшли до двох величезних дверей із якогось металу, що міг бути золотом.

Одна з дверних ступок була трохи прочинена. Діти підійшли до тих дверей, щоб зазирнути досередини, і відсахнулися назад із зойком, бо тут нарешті було на що подивитися.

На мить їм здалося, що в кімнаті велелюдно – сотні людей сиділи цілком нерухомі. Поллі й Дігорі, як ви могли здогадатися, самі стояли нерухомо довгенько, зазираючи до тієї кімнати. Але незабаром вони вирішили, що люди, на яких вони дивилися, не можуть бути реальними. Діти не помітили ані руху, ані бодай подиху. Вони скидалися на досконало зроблені воскові фігури, якщо їх вам коли-небудь доводилося бачити.

Цього разу Поллі рушила першою. Було тут щось таке, що більше цікавило її, аніж Дігорі: усі ті люди були вдягнені в розкішний одяг. Якби вас узагалі цікавило вбрання, ви просто не могли б не наблизитися, аби краще їх роздивитися. І яскравість кольорів того одягу робила кімнату якщо не веселою, то багатую й величною порівняно з пилукою та порожнечою, які панували в інших кімнатах. Окрім того, тут було більше вікон і значно світліше.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.